

på en skærm eller en udskrift af dataoplysninger fremkaldt en vildfarelse og en handling på en måde, der ganske svarer til, at gerningsmanden svigagtigt fremsender eller anbringer urigtige regninger, fakturaer, varerekvisitioner o.lign. eller mundtligt giver urigtige oplysninger.

I visse tilfælde kan det være mere tvivlsomt, om bedrageribestemmelsen er anvendelig på dataforhold. Det nævnes i den forbindelse, jfr. betænkningen side 46, at en ret almindelig form for datakriminalitet består i, at en person, der betjener et dataanlæg eller kan give instruktioner om dets betjening, opretter fiktive konti for ikke-eksisterende personer (leverandører, forsikringstagere, lønmodtagere, pensionister m.v.) og opnår udbetaling via konti, som han selv eller andre råder over, af de beløb, som foregives at tilkomme de opdigtede personer. De nærmere anvendte fremgangsmåder kan variere meget, bl.a. beroende på hvad det er nødvendigt og muligt for den pågældende at gennemføre af mellemliggende transaktioner for at undgå kontrol. Straffelovrådet bemærker, at i relation til bedrageriforbrydelsen skal pågældendes handlemåde have fremkaldt, bestyrket eller udnyttet en vildfarelse hos andre og dermed fremkaldt en disposition. Rådet antager, at disse krav normalt er opfyldt, når overordnede i virksomheden er blevet motiverede til ikke at foretage sig noget, fordi de er gået ud fra, at opgjorte beløb, foreliggende navnelister etc. svarer til reelle forpligtelser. Men selv om et sådant forhold eventuelt ikke omfattes af bedrageribestemmelsen i straffelovens § 279, vil det ofte kunne være omfattet af straffelovens § 280 om mandatsvig, der er subsidiær i forhold til § 279.

I betænkningen, side 47–48, fremhæver straffelovrådet, at straffelovens § 279 om bedrageri *ikke* omfatter tilfælde, hvor en forretningsmæssig arbejdsgang er så automatiseret, at der ikke i forløbet optræder en enkeltperson, der handler på grundlag af de urigtige dataoplysninger. Herhen hører bl.a. tilfælde, hvor beløb krediteres eller debiteres en person (eller overføres fra en person til en anden) ved indtastning i et dataanlæg uden yderligere mellemkommende handlinger, der opfylder kravet i § 279 om, at nogen er blevet vildledt til at gøre eller undlade noget. Sådanne tilfælde vil ikke kunne straffes som tyveri, da der ikke borttages nogen rørlig ting, og heller ikke som underslæb med hensyn til penge, da pengene ofte ikke vil være »betroede«, jfr. § 278, stk. 1, nr. 3. I praksis har man derfor været nødt til at anvende bestemmelsen i straffelovens § 280 om mandatsvig,

selv om det eventuelt er en underordnet medarbejder, som har udført handlingen.

I klasse med de her nævnte tilfælde, hvor oplysningen indtastes direkte i et dataanlæg, og hvor straffelovens § 279 om bedrageri derfor ikke kan anvendes, sætter straffelovrådet tilfælde, hvor der ganske vist er en person, der handler i tillid til urigtige oplysninger fra et dataanlæg, men hvor den pågældende – typisk som følge af sin underordnede stilling – ikke kan siges at udøve nogen reel prøvelse af oplysningernes rigtighed. Dette kan f.eks. understreges af en almindelig instruks til den pågældende om, at den pågældende skal udbetale penge eller f.eks. som lagerforvalter skal udlevere varer i overensstemmelse med de oplysninger, der fremkommer på en terminalskærm eller en udskrift af dataoplysninger. Grænsen for anvendelsen af § 279 i tilfælde af den nævnte art kan efter rådets opfattelse næppe angives helt sikkert; den kan bl.a. bero på den pågældendes stilling, f.eks. om den, der aflæser dataoplysninger, er lagerforvalter eller chauffør, hovedkasserer eller assistent på kassererkontoret.

Som det fremgår af det anførte, vil en række bedragerilignende forhold vedrørende dataforhold således efter straffelovrådets opfattelse falde uden for bestemmelsen i § 279, hvis der ikke i forløbet optræder en person, som er blevet vildledt til at gøre eller undlade noget. De fleste af disse forhold må ganske vist i dag – når de er begået af ansatte – antages at være omfattet af straffelovens § 278, stk. 1, nr. 3, om underslæb med hensyn til betroede penge eller af § 280 om mandatsvig, jfr. betænkningens kapitel 7. Men straffelovrådet fremhæver, at ingen af disse bestemmelser er udformet med henblik på at ramme datakriminalitet. Der kan derfor ifølge rådet tænkes tilfælde, hvor det vil være mindre naturligt at henføre disse nye kriminalitetsformer under bestemmelserne om pengeunderslæb eller mandatsvig.

Straffelovrådet finder det navnlig på den baggrund hensigtsmæssigt i lighed med, hvad der påtænkes i de øvrige nordiske lande, at samle disse bedragerilignende forhold i en ny bestemmelse i straffelovens § 279 a om *databledrageri*.

Efter forslaget straffes for databledrageri den, som for derved at skaffe sig eller andre uberegtiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af sådan databehandling. Bestemmelsen er udformet med udgangspunkt i den almindelige bedrageribestemmelse i § 279 for at understrege tilknytningen til denne bestemmelse,